

Lázár Károly

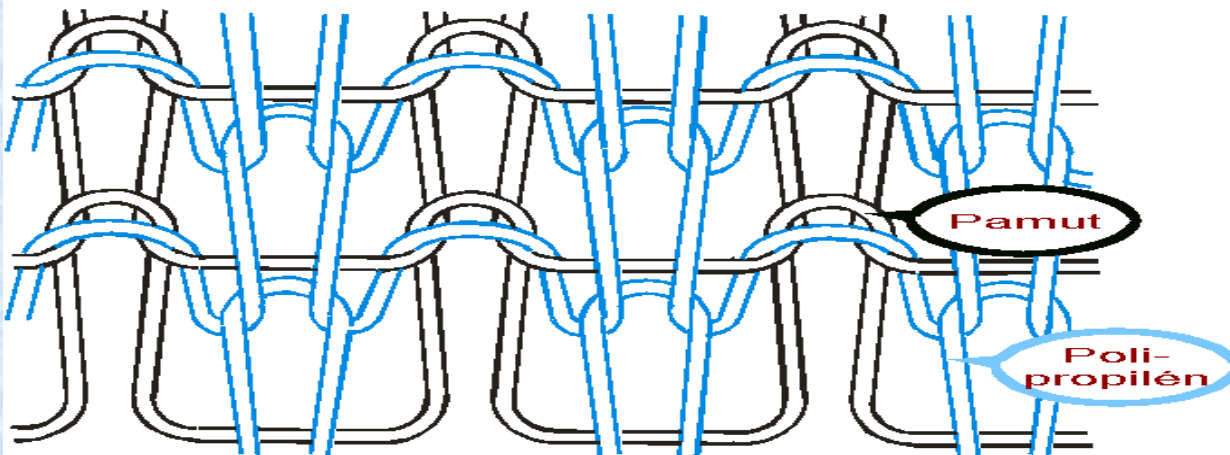
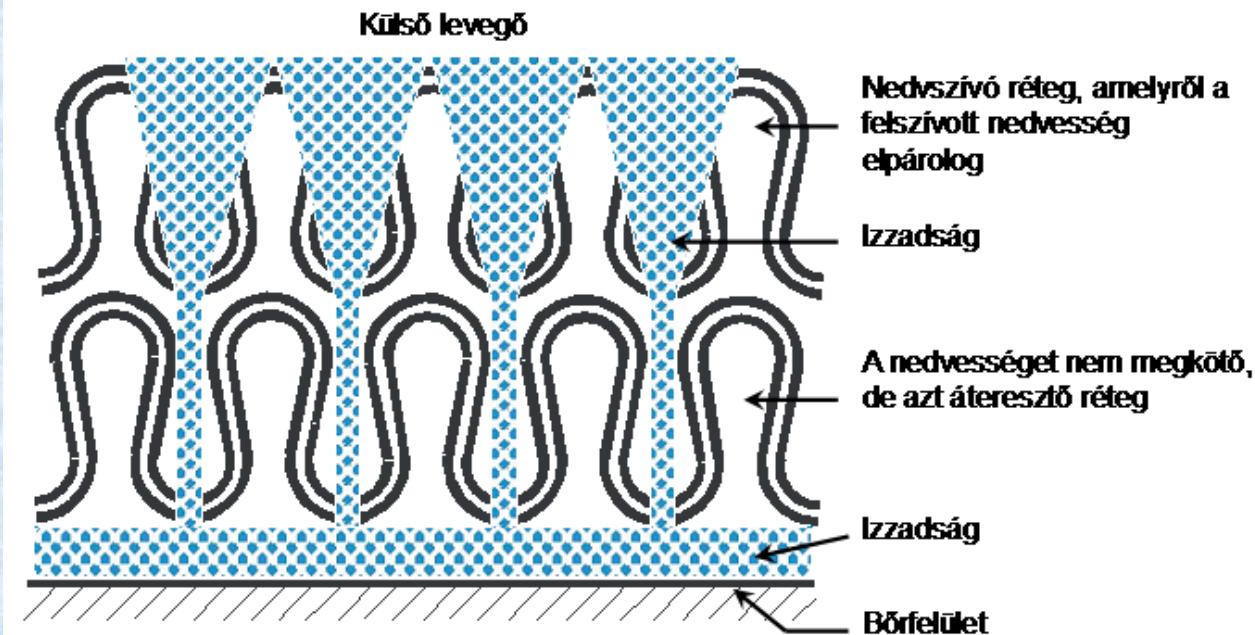
***INNOVATÍV RUHÁZATI
TERMÉKEK***

2010

Innovatív ruházati termékek

- 1. Kellemesebb, kényelmesebb viselést biztosító ruházatok**
  - 1.1. Az izzadást elvezető ruházat**
  - 1.2. Hidegben fűtő, melegben hűtő ruházat**
  - 1.3. Szellőzőképes ruházat**
  - 1.4. A komfortérzet javítása**
  - 1.5. Vízhatlan, de szellőzőképes ruházat**
  - 1.6. A mikroorganizmusok ellen védő ruházat**
- 2. Optimális használati tulajdonságok biztosítása**
  - 2.1. Gyűrődést csökkentő, lágy fogást biztosító kikészítés**
  - 2.2. Jó tisztíthatóság, szennyleeresztő kikészítés**
  - 2.3. Víz- és olajtaszító kikészítés**
- 3. Intelligens ruházatok**
  - 3.1. Elektronikus készülékek befogadására és működtetésére alkalmas ruházatok („viselhető számítógép”)**
  - 3.2. Az életfunkciókat figyelő ruházat**
  - 3.3. „Bohókás” ruházati termékek**

Az izzadságot elvezető ruházat

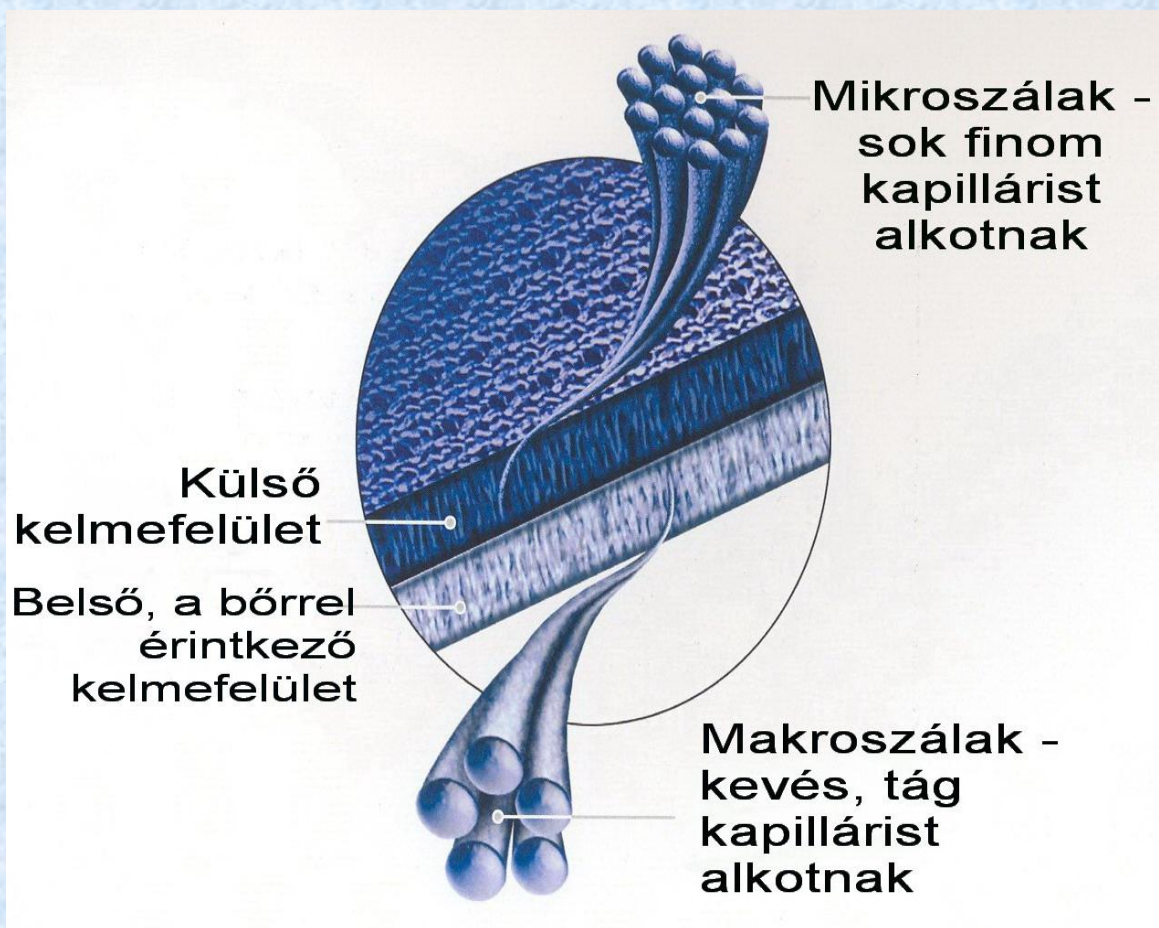

Kétrétegű kelme:

belül nem nedvszívó szintetikus fonal (pl. polipropilén vagy poliészter),

kívül nedvszívó réteg (pl. pamut).

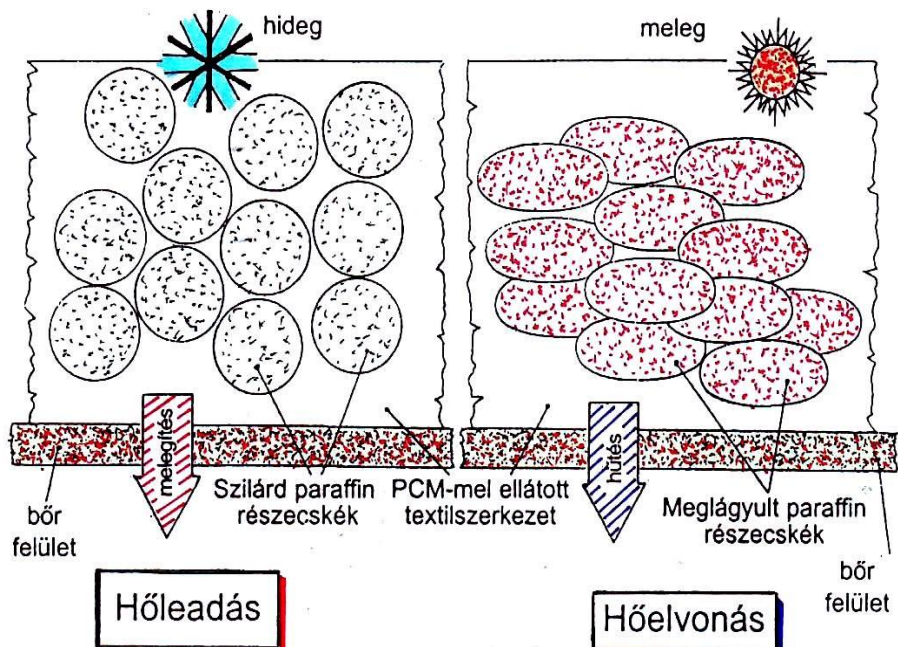
Az izzadságot elvezető ruházat

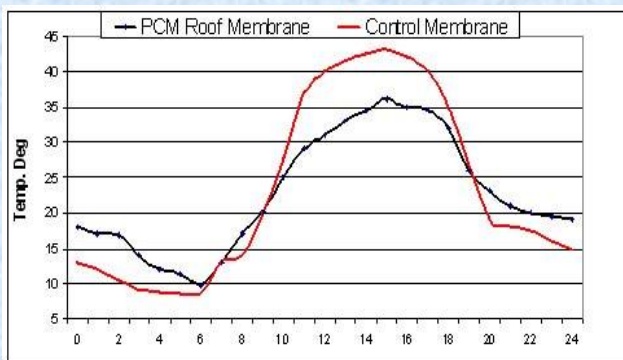
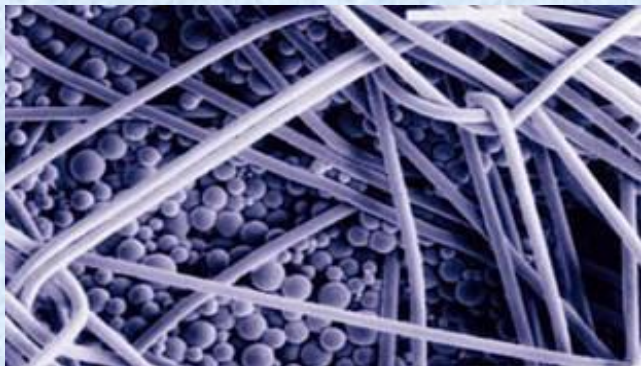
Makro- és mikroszálak kombinációja (nem nedvszívó anyagból, pl. poliészterből).

A külső oldalon elhelyezkedő mikroszálak közötti kapillárisok kiszívják a nedvességet .

Hidegben fűtő, melegben hűtő ruházat

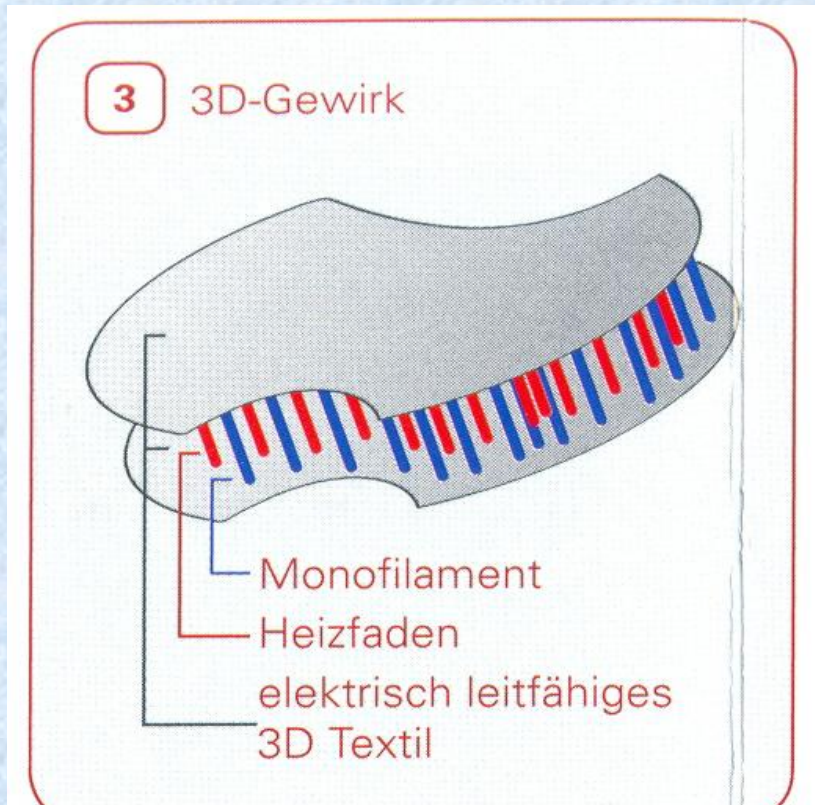
Az emberi test hőháztartásának szabályozására kifejlesztett egyik módszer az ún. **halmazállapot-váltó anyagok** (Phase Change Material, PCM) alkalmazása. A halmazállapot-váltó anyag hő hatására megolvad és ezzel hőt von el, hideg hatására megszilárdul és ekkor hő szabadul fel. A ruházatban erre a célra használt anyag rendszerint paraffin, amit 6–10 ezred milliméteres mikrokapszulákban visznek be a kelmébe. Ezzel a módszerrel mintegy 5 °C-kal lehet csökkenteni a hőingadozást

A bőrhőmérséklet változása

- PCM alkalmazásával
- PCM nélkül

Hidegben fűtő, melegben hűtő ruházat

A kelmék belsejében **fűtőszálak** is elhelyezhetők, amelyeket a ruházatba épített áramforrás (elem, esetleg napelem) táplál.

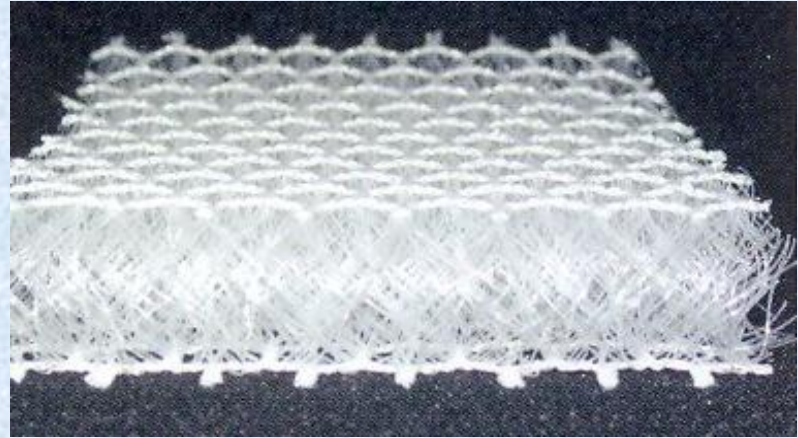
Kötött üreges kelme

Fűtött kesztyű

Üreges kelmék

Az üreges kelmék lényege az, hogy két, egymástól viszonylag távol készített egyenrangú kelmefelületet a közöttük – rájuk nagyjából merőlegesen elhelyezkedő – viszonylag merev monofilamentekből álló fonalszakaszok kapcsolják össze. Az így készült kelmekonstrukcióban a monofilamentek egymástól távol tartják a két kelmeréteget, közöttük üreget hagyva, de egyúttal rugók módjára működnek, azaz az üreges kelmék nagyon könnyen, rugalmasan összenyomhatók.

Üreges kelmék

Az üreges kelmék fő felhasználási területei

Néhány példa

Ruházati alkalmazások

Sportoláshoz használható erős melltartó

Baseball, rugby játékhoz hordható nadrág

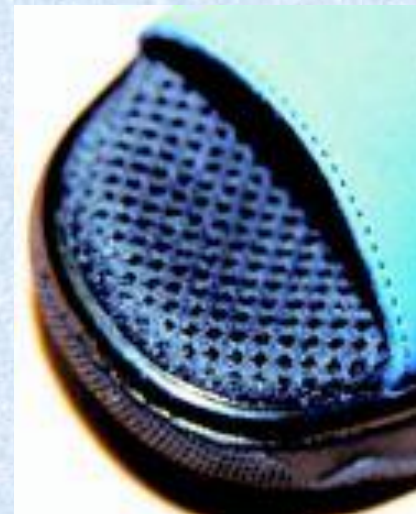
Motoros ruha. A kényes helyeken üreges kelméből készült betétet alkalmaznak, amelyet szilikonolajjal töltenek fel. Eséskor felfogja az ütés erejét és csökkenti a sérülésveszélyt.

Üreges kelmék

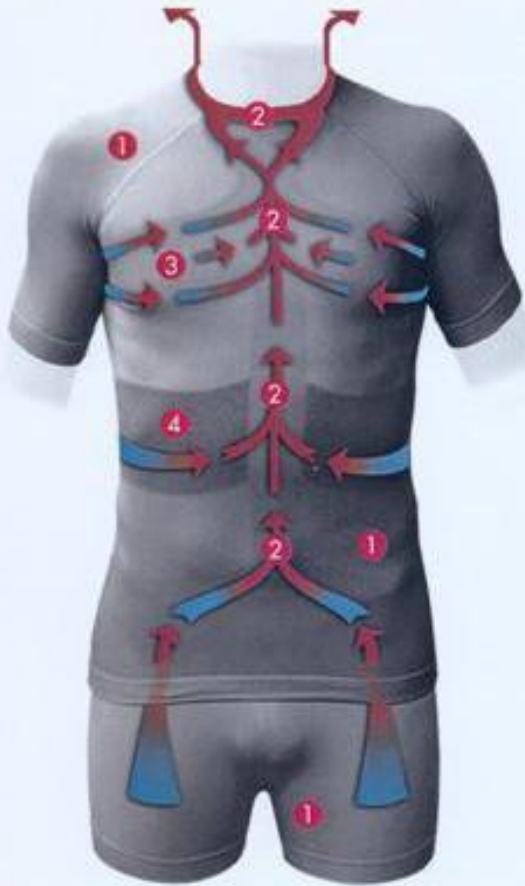
Az üreges kelmék fő felhasználási területei

Néhány példa

Cipőipari alkalmazások

Szellőzőképes ruházat

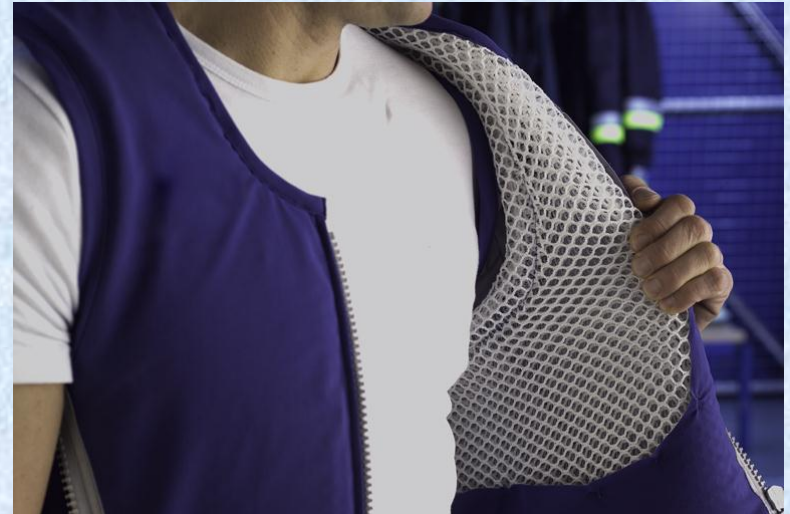

1: Alapkelme

2: "Venturi-elv" -
Különböző szélességű
bekötött járatok révén
aktív izzadságszállítás
zajlik. Az izzadság
gyorsan kijut a kelme
külső felületére és
onnan hamar
elpárolog. Ez kellemes
belső klímát
eredményez.

3: Kompressziós zóna
- Elősegíti a "Venturi-
elv" érvényesülését.

4. Melegítő zóna -
Kétrétegű terület a
vesetájék melegen
tartására

A ruházat különböző szerkezeti megoldásaival (pl. a kelmeszerkezetben kialakított járatokkal, üreges kelméből készült béléssel) olyan ruhadarabok készíthetők, amelyek a testfelületen keletkező párat kivezetik a szabadba.

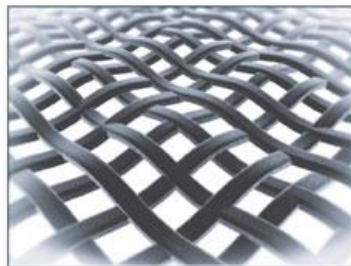
A komfortérzet javítása

Dry = Closed.

fabric detail - closed structure

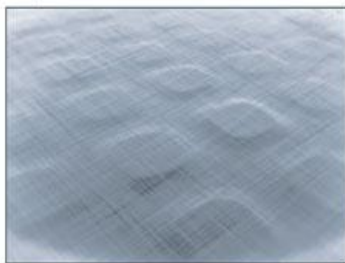
Wet = Open.

fabric detail - open structure

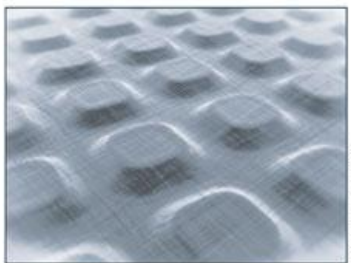
rendered simulation

Dry = Flat.

fabric detail - flat structure

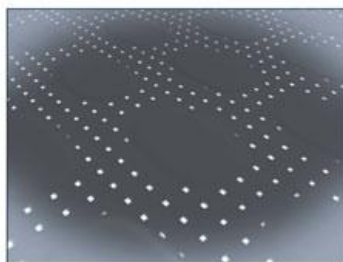
Wet = 3D.

fabric detail - dimensional structure

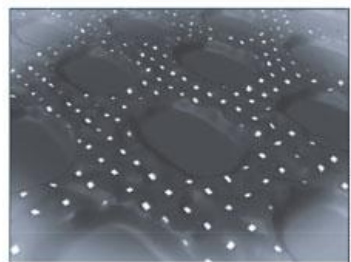
rendered simulation

Dry = Flat.

fabric detail - flat structure

Wet = 3D/Breathable.

fabric detail - dimensional structure

rendered simulation

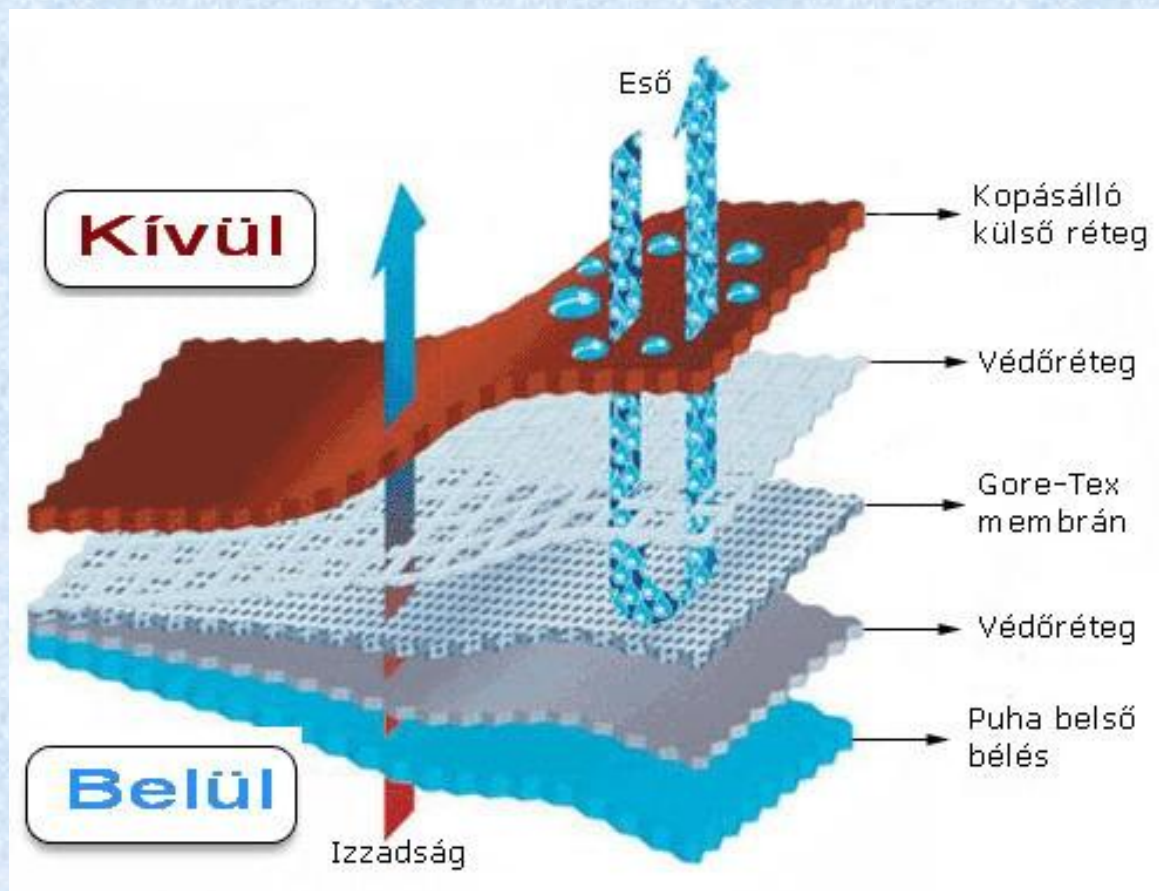
A **Nike** által kidolgozott megoldások **sportruházatok** szellőzőképességének szabályozására:

- a) A kelme olyan szálakból készül, amelyek nedvesség hatására elvékonyodnak és ezzel a kelmeszerkezet lazábbá válik, a keletkező nyílásokon át jobban szellőzik.
- b) A kelmébe épített elemek nedvesség hatására megduzzadnak és ezzel járatok kialakulásához vezetnek, ahol a pára eltávozhat a bőrfelület közeléből.
- c) A fenti két elv kombinációja: nedvesség hatására a kelme helyenként megvastagszik és ezek között a helyek között járatok alakulnak ki, egyúttal a kelmében a nyílások is megnagyobbodnak, ami elősegíti a párolgást.

A komfortérzet javítása

Vízhatlan, de szellőzőképes ruházat

A vízhatlan, de szellőzőképes ruházat lényege a kelmerétegek közé helyezett, szintetikus anyagból készült ún. **membrán** (pl. Gore-Tex membrán), amelynek az a lényege, hogy molekulaszervezeténél fogva a viszonylag nagy vízmolekulákat nem engedi át, de a levegő ill. a párolgó izzadság sokkal kisebb molekuláit igen.

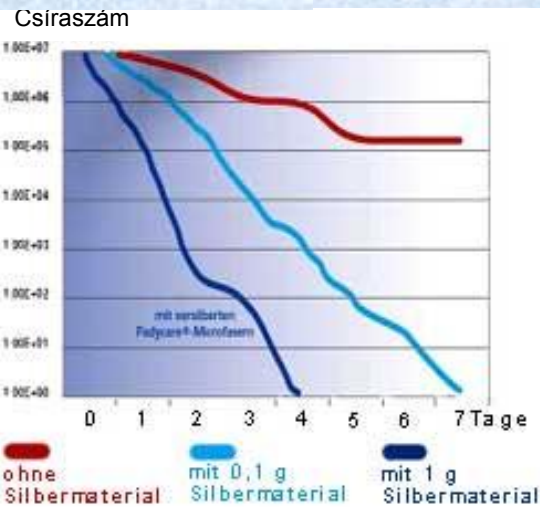
Ennélfogva az esővíz ellen zár, de az izzadságot engedi elpárologni.

Mikroorganizmusok ellen védő ruházat

A mikroorganizmusok elleni védelem legelterjedtebb formája az ezüst-részecskék vagy ezüstözött szálak bevitele a textíliába.

Az ezüst jótékony fertőtlenítő hatása már az ókorban is ismert volt.

Zokniban alkalmazva megakadályozza a gombák bomlásából keletkező láb-szag kialakulását, mert nem telepednek meg gombák

Optimális használati tulajdonságok biztosítása

Gyűrődés csökkentés, lágy fogás

A gyűrődések megakadályozására elsősorban a cellulóz alapú szálanyagból (pl. pamut, viszkóz) készült termékeknél van szükség.

Műgyantás kikészítés: a termék könnyen kezelhető lesz, javul a gyűrődésfeloldó képessége, biztosítható vasalással kialakított élek és hajtások tartóssága, zsugorodása is csökkenthető, de valamelyest gyengíti a kelmét (rontja a szakító szilárdságát).

„Forever Soft” kikészítés: a pamutszövetek fogása tartós lágy lesz (folyékony-ammóniás előkezelést követően reaktív lágyítós (szilikonos)- ill. formaldehidmentes műgyantás végkikészítés).

Enzimes kikészítés: A lágy fogás és a különleges külsőkép (pl. sima-, vagy éppen koptatott hatás) elérésére ma már sokszor enzimes technológiát használnak. A gyapjútermékek fogása is jelentősen javítható enzimes kezelésekkel. Optimális hőmérsékleti- és pH-tartományokban elérhető, hogy a gyapjú ne nemezelődjön (a szálak külső pikkelyrétegét elroncsolják), így a nemezelődés és a használat közbeni méretcsökkenés radikálisan mérséklődik.

Optimális használati tulajdonságok biztosítása

Jó tisztíthatóság, szennyleeresztés

A gyors száradás a mesterséges szálakból készült termékekre jellemző. A könnyen kezelhetőséget fokozza a szennyleeresztő-képességet növelő (ún. „soil-release”) kikészítés. A szennyleeresztést elősegítő-, szennyeződést mérséklő (így egyértelműen könnyen kezelhető: easy care) kikészítéseknél a szálanyag határfelületén növelik a hidrofil („vízkedvelő”) csoportok előfordulását. Így csökken az olajos szennyeződések tapadási mértéke, növekszik a nedvesedés a szál-mosófürdő határfelületen, ezzel a szennyeződés-kiszorítás intenzívebbé válik.

Optimális használati tulajdonságok biztosítása

Olaj- és szennyasztító kikészítés

Az újszerű kettős hatású (fluor- és hidroxil végcsoportokkal jellemzett) perfluorozott kikészítőszerrel kezelt textília szárazon olajtasztó-hatású-, vizes közegben - hidrofil jellege miatt - a szennyeződés jobb eltávolítását teszi lehetővé. A kívánt eredmény biztosítására a textília kritikus felületi feszültségét nemcsak a vizes nedvesedés mértéke alá kell csökkenteni, hanem az olaj felületi-feszültségénél is kisebb mértékre. Így válik „olajtasztóvá” (oleofób) a termék). A tartós víz- és olajtasztó hatás fluor-polimerek segítségével valósítható meg („teflon-kikészítés”).

Funkcionális (intelligens) ruházati termékek

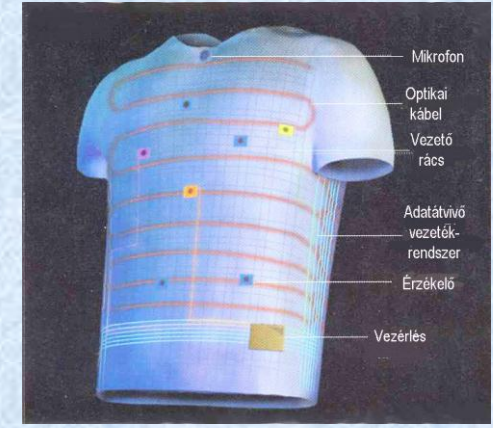
Viselhető elektronika

Beépített billentyűzet

Beépített GPS adó

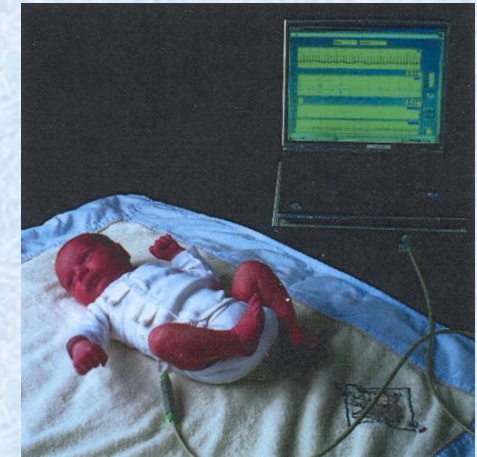
Beépített érzékelők

Beépített képernyő

Beépített napelem

Babafigyelő

Funkcionális (intelligens) ruházati termékek

„Bohókás” ruházati termékek

Világító ruha

Fürdőruhába
beépített
napelem

Világító
figyelmeztető
jelkép, hirdetés

„Love jacket”:
kettő alkot egy
párt. Ha két ember
közeledik
egymáshoz, akik
mindegyike ilyen
ruhadarabot visel,
a ruhadarabokba
épített jelvény
világítani kezd és
hangjelzés is
hallatszik.